

Négy kérdés nyolc pártnak

A Levegő Munkacsoport négy kérdést tett fel a választáson induló összes párt listavezetőinek. Lapzártáig (2009. június 2-ig) négy párt, a Lehet Más a Politika, az MSZP, az MCF Roma Összefogás Párt és az SZDSZ küldte el a választát. A Fidesz és az MDF halogató taktikát folytatott. Így nem sikerült megtudnunk, miként fognak szavazni az unió parlamentjében annak a pártnak a képviselői, amely a közvélemény-kutatások szerint a messze a legnagyobb támogatottságnak örvend. A Jobbik és a Munkáspárt válasza sem méltatta a Levegő Munkacsoportot.

Az alábbiakban a pártok nevének ábécé-sorrendjében közöljük a beérkezett válaszokat.

A KÉRDÉSEK

1. Mi az öt legfontosabb feladat, amelyet az Európai Unió pénzügyi alapjainak és a nemzeti kormányoknak is kiemelten kell támogatniuk – általában, valamint különös tekintettel a pénzügyi válságra?
2. Ön szerint melyek azok a feladatok, amelyekre semmiképp nem szabad közpénzeket (uniós, illetve állami forrásokat) költeni? Kérjük, válaszát példákkal szemléltesse.
3. Jelenleg van napirenden a tehergépkocsik útdíjáról szóló irányelv felülvizsgálata, amely célja, hogy lehetővé tegye a külső költségek (a környezeti és egészségi károk költségei) beépítését az útdíjakba. Mi az Ön álláspontja a témáról?
4. Ön szerint az Európai Parlamentben minden rendben van-e a képviselők befolyásolása, az egyes érdekcsoportok lobbitevékenységei terén? Ha nem, akkor mit kíván tenni a helyzet megváltoztatása érdekében?

A VÁLASZOK

Szabó Tímea (Lehet Más a Politika és Humanista Párt):

1. Kizárólag olyan tevékenységeknek szabad pénzügyi támogatást adni, amelyek nem rontják tovább, hanem lehetőleg javítják a környezet állapotát, az emberek egészségét és igazságosabbá teszik a társadalmat.

Mindenekelőtt az oktatást, a képzést, a nevelést, a művelődést kell támogatni, hiszen csak ez teszi lehetővé, hogy országunk megfeleljen mai kor egyre súlyosabb kihívásainak. Ez annál is sürgetőbb, mert az elmúlt években az oktatás helyzete egyre romlott. (Ennek

egyik jellemzője, hogy ma már a szinte csak a legrosszabb középiskolai eredményeket elérő diákok jelentkeznek a pedagógus szakokra.) Természetesen a megemelt támogatásokhoz fokozottabb követelmények, a teljesítmények pontos mérése és szigorú számonkérés kell, hogy társuljon. Szükséges az oktatás tartalmi felülvizsgálata is, egyebek mellett kiemelt figyelmet kell fordítani a környezet- és egészségvédelmi ismeretek átadására.

Rendkívül fontos az egészségügy támogatásának növelése. Ezt indokolja a magyar lakosság európai összehasonlításban rendkívül rossz egészségi állapota, valamint az egészségügynek az elmúlt években történt megengedhetetlen leromlása.

A környezet védelmet közvetlenül szolgáló tevékenységek közül elsősorban az energiahatékonyság és energiatakarékosság támogatásának szükségességét emelnénk ki, különösen pedig az épületállomány korszerűsítését. Támogatandó a közösségi közlekedés és a vasút, továbbá jobb feltételeket kell teremteni a kerékpáros és a gyalogos közlekedés számára. A mezőgazdaságban a természettel összhangban lévő, környezetkímélő eljárásokat érdemes támogatni. Elő kell segíteni a hulladékkeletkezés megelőzését, továbbá meg kell teremteni a keletkező hulladék újra használatának, újrahasznosításának feltételeit.

Több forrást kell biztosítani a kutatás-fejlesztésre, különösen a környezet és az egészség védelmét szolgáló területeken. Ide tartoznak például a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos kutatások.

Erősíteni kell az állami ellenőrző szerveket, hatóságokat, szabályozó intézményeket. A piacgazdaság szabályszerű és korrekt működéséhez ugyanis bonyolult és kiterjedt állami intézményrendszerre van szükség. A piac önmagában – kellő ellenőrzés és szabályozás híján – nem képes az erőforrások hatékony allokációjára, a verseny hiánya monopolpozíciókat, kiszolgáltatottságot és társadalmi igazságtalanságot szül. Elegendhetetlen az erős civil kontroll is, amihez szinten biztosítani kell a szükséges forrásokat.

2. Egyáltalán nem szabad közpénzeket fordítani azokra a tevékenységekre, amelyek rontják a környezet állapotát. Így például a közúti közlekedési infrastruktúra építési és fenntartási költségeit teljes egészében az azt használókkal kell megfizettetni. Nemcsak vissza nem térítendő támogatást nem szabad nyújtani, de semmilyen egyéb kedvezményben sem szabad részesíteni - például adókedvezmény, állami hitel, olcsó terület biztosítása - a társadalom működése és fejlődése szempontjából felesleges, környezetileg káros óriás-beruházásokat (például olyan kaszinókat, mint a Velencei-tó mellé tervezett King's City és az óbudai Álomsziget, vagy a sávolyi Balatonringet), valamint az ilyen jellegű rendezvényeket (mint például a Forma-1, a Közép-Európai Rali vagy a sávolyi Balatonring). Fel kell hagyni a környezetszennyező, energiaigényes iparágak, beruházások támogatásával is (mint például a gumigyártás, az autógyártás, a szerencsi szalmaégető vagy a nagy bevásárlóközpontok).

3. Teljes mértékben egyetértek azzal, hogy a szállítási költségeknek tartalmazniuk kell az okozott környezeti és egyéb károk (például az úthálózat rongálása) költségeit. A szennyező fizet elvnek megfelelően ezeket a költségeket azonnali hatállyal ráterhel-

nénk a tehergépjárművekre, és amint lehetséges, a személygépkocsikra is a szennyezés mértékének megfelelően.

4. Amikor egy-egy jogszabályról folyik a vita, ahhoz az ipari érdekcsoportok rendszerint módosító csomagokat készítenek a képviselőknek. Ezeket gyakran minden kritika nélkül átveszik a megkeresett képviselők, de nemegyszer a hazai minisztériumok is. Pedig ezek a javaslatok sokszor ellentétesek a lakosság érdekeivel, és csak az adott iparág szűk érdekeit tükrözik. Ez ellen határozottan fel kell lépünk. A magyar álláspont meghozatalát fontos kérdésekben társadalmi vita kell, hogy megelőzze.

Az EP épületeiben nagyon sok fogadást, vacsorát, estet rendeznek az ipar képviselőinek, miközben a civileknek csak elvétve. Korlátozni kellene az ipari lobbitevékenységet, például a cégeknek fizetni kéne az EP-s lobbis belépőért, a civilek viszont ingyen juthatnának be. Több támogatást kellene nyújtani a fogyasztóvédő, egészségvédő, környezetvédő és más civil szervezeteknek, hogy megfelelő hatékonysággal léphessenek fel az EP-ben. Szigorú szabályokat kellene bevezetni annak érdekében, hogy a lobbizás teljes mértékben nyilvános, átlátható és tisztességes legyen.

Göncz Kinga (Magyar Szocialista Párt):

1. Energiahatékonyság növelése: Az épületek energia-hatékony felújítása (társas és családi házak, középületek: különösen iskolák, kórházak, szociális intézmények). Távfűtő rendszerek korszerűsítése, a távhűtés feltételeinek megteremtése, a vidéki családi házak bevonása a fűtéskorszerűsítésbe.

Közösségi és egyéb fenntartható közlekedés támogatása:

Tömegközlekedés támogatása, infrastruktúrájának fejlesztése. Nagyvasúti hálózat korszerűsítése, villamos hálózat felújítása, kiterjesztése – csomópontok villamosvasúti összeköttetése. Energiatakarékos buszok beszerzése. Kerékpározás feltételeinek, infrastruktúrájának javítása, finanszírozása.

Zöld váltás ösztönzése: A megújuló, illetve helyben rendelkezésre álló energiákra alapozó energiatermelés támogatása. Szennyező üzemek átállításának ösztönzése tiszta és energiahatékony működésre. A talajvédelem európai feladattá emelése.

Vidék népességmegtartó képességének javítása: Helyi erőforrásokra alapuló kis- és középvállalkozások támogatása, zöld kritériumok támasztása mellett. Helyi termékek vásárlásának ösztönzése. Tájfajta, helyi termelésre alapuló gazdálkodás előnyben részesítése.

Egészségügy és oktatás hatékonyságának növelése: Egészségmegőrző programok, az egészséges életmód hatékony népszerűsítése, a házi ápolás, a járóbeteg-ellátás és a kórházi ellátás ésszerű arányának megteremtése. A szakképzés javítása, az unión belüli diákcsere jelentős kiterjesztése, az Erasmus program fokozatosan minden egyetemista számára legyen elérhető.

2. Környezetszennyező, vagy a társadalom számára értékarányosan hasznot nem jelentő gigaprojektek újragondolása a jövőben. Miközben befejezzük az építését, tanulni kell a budapesti 4-es metró hibáiból.

Agrártámogatások szigorítása: Ne a multiknál (amerikai vetőmaggyártók, növényvédőszer gyártók, GMO-t hazánkra erőltető cégek, vegyipari konszernek) kössön ki a hazánknak juttatott agrártámogatások java. Legyen a környezetbarát növényvédelem (IPM) a támogatás feltétele.

3. Az Európai Szocialista Párt rapportórének jelentése szerint: Fizessen a szennyező, ne átlagár legyen, hanem a kibocsátott szennyezés arányában fizessenek a tehergépkocsik. (Így legtöbbit az EURO 0-sok, legkevesebbet az EURO VI-osok.) Ösztönözni kell, hogy ne csúcsidőben szállítsanak az utakon (dugódíj elv), hanem például éjszaka. Az Eurovignette-tel a környezetbarát közlekedési módok infrastruktúrájának növekedését kell ösztönözni. Előbb a 12 tonna feletti tehergépjárművekre érvényes ez, majd 2012-től a 3,5 tonna felettiekre bővülne. Ösztönözni kell a vasúti és folyami szállítást. Mindehhez tudni kell, hogy a tehergépkocsik az utakon lévő járművek csupán 3%-át adják, és a 7%-át a teljes gépjármű útkilométernek, de a közlekedési dugók 20%-áért felelősek. Ugyanakkor sokan azt sugallják, hogy a jelenlegi mély válság közepette, rövid távon nem kell újabb terheket rakni a közúti teherfuvarozókra. Ezt a jobboldali Néppárt képviseli, de szocialista oldalon is akadnak egyesek, akik óvatosságot javasolnak. A környezetbarát szabályozást mindenesetre meg kell hozni, s legfeljebb a bevezetés időztésében lehet kompromisszum.

4. Az Európai Parlament képviselői ne lehessenek ipari, gazdasági cégek tisztségviselői (felügyelő-bizottság stb.). Az Európai Parlamentnek szabályoznia kellene, hogy milyen arányban ad ipari és civil rendezvénynek otthont. Mivel az iparnak több pénze van, minden zöld rendezvényre 10-20 ipari fogadás, vacsora, esemény jut.

Megjegyzés: Göncz Kinga válaszelevelében kérte, tüntessük fel, hogy válaszát nem csak a saját nevében, hanem az MSZP és annak összes képviselőjelöltje nevében küldi.

Kis Zsolt (MCF Roma Összefogás):

1. Magyarországon tudatosítanunk kell, hogy az ország fejlettebb részei 2014 után már nem lesznek a jelenlegi formában jogosultak uniós támogatásra. Ezért a jelenlegi költségvetési ciklusban elérhető forrásokat kell a lehető legjobban felhasználni. Nehéz a feladatok között fontossági sorrendet felállítani.

Roma összefogás

(1) Legfontosabbnak a versenyképes munkahelyek megóvását és újak teremtését tartjuk. Az MCF régóta küzd a cigányságot célzó szakképzési és tartós foglalkoztatást adó programokért.

(2) Második legfontosabb feladat a fenntarthatóság biztosítása. A cigányság körében az átlagosnál több a gyermek, ezért az ő jövőjük szempontjából sem mind-

egy, milyen környezeti, társadalmi, pénzügyi-eladósodottsági örökséget hagyunk rájuk.

(3) Fontos a közlekedés kérdése is. A legtöbb ember lakó- és munkahelye távol esik egymástól, így a munkába járás magas költsége gyakran akadályként tornyosul a munkavállalási szándék elé.

(4) Magyarország ipari és agrár ország. Mezőgazdaságunknak jövőképre van szüksége, vissza kell adni a hitet a gazdálkodóknak: A magyar állam mellettük van, segíti őket az európai és világméretű versenyben. Elítéljük a génmódosított élelmiszerek térhódítását. A természetes hazai állat- és növényfajtákra építve, magas hozzáadott értéket hozó termelésben gondolkodunk, ami pénzt hoz a magyar vidékre, munkalehetőséget biztosítva a cigányságnak is.

(5) A globális pénzügyi válság is rámutat arra, hogy a „turbókapitalizmus” nem folytatható. Olyan ésszerű, a kereslet-kínálat kapitalista logikájára épülő megoldásokra van szükségünk, amelyekben a gazdasági szereplők mellett a társadalom jelenleginél nagyobb része érzi nyertesnek magát. A szociális piacgazdaság modellje Európa szerte recseg-ropog, ennek újragondolása és egy fenntartható jóléti modell kialakítása a fentieket keretbe foglaló, komoly kihívás. Erre jó keret az EU, amelynek közös hazánk Magyarország is cselekvő része.

2. Az uniós támogatás olyan lehetőség, amely a magyar társadalom számára keveset adott eddig. Ezért kell a rendelkezésre álló forrásokat a leghatékonyabban felhasználni. Jelentősen csökkentenénk az uniós projektek kommunikációs költségeit, csak a csepeli szennyvíztisztítónál ez az összeg közel 400 millió forint, amiből akár csatornát is lehetett volna építeni, ha a szabályok ezt lehetővé tennék. Volt olyan időszak, amikor az NFÜ volt a legnagyobb kormányzati hirdető, ami nem biztos, hogy a hazai és uniós pénzek legjobb felhasználását mutatja. De nem adnánk pénzt tanulmányírára sem, láthattuk, hogy a BKV-nál erre évente több százmillió forint ment el, miközben még messze nem biztos a 4-es metró finanszírozása, vagy járatokat ritkítanak.

3. Legfőbb ideje, hogy ezen a téren is változtassunk! Nonszensz, hogy Magyarországon vannak a térség legjobb autópályái és a külföldi kamionok alacsony útdíjak fizetése mellett pöfögjenek keresztül az országon. Alig tankolnak nálunk, így minimális rajtuk a bevétel. Olyan átgondolt költségfizetési rendszert szorgalmazunk, amely – Ausztriához hasonlóan – jobban a vasútra kényszeríti a közúti teherforgalmat.

4. Az EP mellett az Európai Bizottság és az őket kiszolgáló bürokrácia működését is látni kell. Támogatjuk az unió korrupcióellenes szervének, az OLAF-nak a munkáját. Ugyanakkor a nyilvánosságnál nincsen jobb korrekciós tényező. A részérdek érvényesülése ellen a civil társadalom és a média összefogása kínálja az egyedüli hatékony fegyvert, amit hazai és uniós szinten egyaránt jobban kell használni.

Szent-Iványi István (Szabad Demokraták Szövetsége):

1. A legfontosabb, közösségi szinten támogatandó területeknek jelenleg a kohéziós és regionális fejlesztési politikát, az oktatási és kutatás-fejlesztési programokat, a környezetvédelmet, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési politikát, illetve a közös kül- és bővítési politikát tartom. Az európai liberálisok újra kívánják indítani a megrekedt lisszaboni folyamatot, amelynek célja, hogy Európa a világ leginkább versenyképes tudás alapú társadalma legyen, és tanulva az eddigi tapasztalatokból kötelező előirányzatokat fogalmazzanak meg a tagállamoknak, például a K+F-re fordítandó források nagyságát illetően. Az európai liberálisok a K+F terén kiemelt jelentőséget tulajdonítanak a megújuló energiaforrások kiaknázásának. Többek között ebben látjuk azt a kitörési pontot, amely Európa tartós növekedését biztosíthatja az elkövetkező évtizedekben.

2. Úgy vélem, hogy az EU jelenleg működő valamennyi nagy programjának (mezőgazdasági, kohéziós, regionális fejlesztési stb.) fenntartása indokolt, mert valódi hozzáadott értéket jelentenek a tagállami politikákhoz képest. Szinte mindegyik nagy programban látok azonban lehetőséget ésszerűsítésre vagy takarékosagra. Érthetőnek tartom például, hogy az EU jelentős összeggel támogatja az európai dohánytermesztést, miközben költséges kampányt folytat a dohányzás visszaszorítása érdekében, és emellett számos szabályozási eszközzel is igyekszik ezt a hatást elérni. A mezőgazdasági politika megcsúfolásának tartom, hogy uniós támogatás vehető fel olyan szarvasmarhák után, amiket bikaviadalokon mészárolnak le. Az Európai Parlament három székhelye (Brüsszel, Strasbourg, Luxembourg) közötti folyamatos ingázás évente mintegy 250 millió eurós többletköltséget, és nem elhanyagolható környezetterhelést jelent. Az európai liberálisok kampányt folytatnak azért, hogy a tagállamok járuljanak hozzá az EP székhelyeinek összevonásához Brüsszel központtal.

3. Az európai liberálisok támogatják a külső költségek beépítését az útdíjakba a szennyező fizet, illetve a használó fizet elvei alapján. Célunk az, hogy olyan választási helyzet alakuljon ki az egyes szállítási módok (közút, vasút, légi, vízi) között, amelyben az anyagi költségek a teljes költségvonzatot (beleértve az externáliákat) is magukban foglalják. Nem törekszünk azonban arra, hogy egyes szállítási módokat ezen felül is „büntessünk”.

4. Bár az Európai Parlament a lobbitevékenység szempontjából a leginkább átlátható európai intézmény, természetesen e tekintetben is lenne lehetőség további előrelépésre. Az EP-ben jelenleg is kötelező a lobbisták és lobbiszervezetek regisztrációja (ellentétben a Bizottság gyakorlatával), azonban a befolyásolás folyamata nem mindig követhető nyomon egyértelműen. Az európai liberálisok e ciklusban javasolták, hogy az EP álláspontjában kiemelkedő szerepet játszó jelentésvetők és véleményezők a jelentésben, illetve véleményben kifejezetten jelöljék meg, hogy milyen lobbivagy civilszervezetekkel folytattak megbeszéléseket munkájuk során, és a jelentés, illetve vélemény mely elemei kerültek be és ki, vagy változtak meg e találkozókat eredményeképp. Elképzelhető, hogy egyes EP-képviselők különböző ajándékokat vagy vagyoni értékű juttatásokat is elfogadnak cégektől, civilszervezetektől vagy képviselőktől. Jelenleg nem egyértelmű, hogy ezeket fel kell-e tüntetni a képviselők vagyonyilatkozatában, és ha igen, milyen értékhatár felett. Az európai liberálisok ezeket a szabályokat is egyértelműsíteni kívánják.